

Intervenció arqueològica i seguiment de les obres del projecte bàsic per a la rehabilitació de la casa-museu dels Espardenyers (la Vilavella, la Plana Baixa)

Ferran Falomir*

INTRODUCCIÓ

L'edifici objecte d'intervenció arqueològica està situat en el nucli antic de La Vilavella (Full 641(1-4) de Nules en la sèrie 1:10.000 de l'Institut Cartogràfic Valencià), en el carrer La Presó, concretament en el número 17 de la població; es tracta d'una parcel·la amb un superfície total de 86 metres quadrats que compta amés amb un pati al darrera que sumada la seva extensió fa un total de 95 metres quadrats de solar. L'espai construït es divideix en una planta baixa amb 43 metres quadrats per a funcions domèstiques i un magatzem de 14 metres quadrats. També compta amb un planta superior de 29 metres quadrats destinats a cambres.

El motiu d'aquesta actuació ha vingut donada pel projecte de l'Ajuntament per a reformar i rehabilitar l'immoble per a donar-li un ús com Casa-museu dels Espardenyers i d'aquesta manera recuperar part de la història de la població, donat que es tracta d'una activitat econòmica a la qual es va dedicar un important nombre de persones en el seu moment.

Una volta rebut el permís d'excavació s'han realitzat dues cales tal i com constava en el projecte inicial. La primera s'ha realitzat en l'estança/vestíbul de l'entrada amb una extensió de 3,58 metres quadrats. La segona cala, localitzada al pati posterior de l'habitatge té una extensió de 7 metres quadrats

L'objectiu fonamental en ambdues atenia a la determinació de l'existència de restes més antigues

i poder documentar les fases arqueològiques i arquitectòniques del solar.

Metodològicament ens hem ajustat als principis enunciats en el projecte inicial d'intervenció; excavació estratigràfica amb el registre mitjançant fitxes d'unitat estratigràfica i dibuix en planta de totes les unitats estratigràfiques i reconstrucció de les seccions al laboratori.

ANÀLISI ESTRATIGRÀFICA I FASES DOCUMENTADES

Tot i estar en les fases preliminars de l'anàlisi estratigràfica (manca la contrastació del material ceràmic recuperat) podem advertir la existència de diverses fases d'ocupació d'aquest solar:

En la primera cala realitzada dins la casa hem documentat un total de deu unitats estratigràfiques, agrupades en tres fases, bàsicament reformes d'un espai domèstic.

Advertim que en la primera cala hem pogut datar l'inici de la construcció de la casa originària, probablement al llarg del segle XIV (primera fase) ja que el material recuperat en les unitats 1008 i 1007 es a dir al reble d'anivellament que es recolza als fonaments de la casa (unitat estratigràfica 1009) i al nivell geològic no pareix que vagi més enllà de finals del segle XIV. No hem documentat el pis d'ocupació de la fase, probablement desaparegut al construir-se el paviment de la segona fase, ja

* Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques. Diputació de Castelló. Edifici Museu, Av. Germans Bou, 28 12003. Castelló de la Plana. <ffalomir@dipc.as.es>

d'època contemporània, com la tercera, ja datada al segle XX.

En la segona cala, realitzada en la part posterior de la casa, al pati, hem pogut constatar que sempre ha estat un espai a l'aire lliure, destinat a les funcions domèstiques que es realitzen en aquestos espais. Pel moment encara és precipitat associar l'única estructura documentada -el pis d'ocupació unitat estratigràfica 2005-, un paviment de molt bona factura (Foto 1), a la primera fase de construcció de la casa en la primera cala. Amb un total de set unitats estratigràfiques s'ha documentat dos fases; la primera que consisteix amb la regularització de la vessant del tossal per construir l'habitatge, aportant una quantitat de reble (unitat estratigràfica 2006) i preparar el paviment amb morter (unitat estratigràfica 2005).

Aquest pati estarà en funcionament fins que a les darreries del XIX i al llarg del segle XX farà funcions d'abocador. Una vegada estudiat el material ceràmic podem afinar en el moment de construcció del paviment.

VALORACIÓ DE LES RESTES APAREGUDES

Des de la perspectiva històrica-arqueològica és interessant ressaltar la documentació per primera vegada en el nucli antic de la Vilavella d'una estratificació contrastable i objectiva per als estudis topogràfics de la vila; podem datar la primera ocupació d'aquesta vessant del tossal on està construït *hisn* pos-islàmic i poder documentar la seva ascendència cultural. Hem de tenir en compte que aquest solar està inserit en el nucli més antic d'habitat de la vila.

Les restes estructurals del període baix-medieval es poden cenyir als nivells de construcció del fonaments (reble) dins la casa, el que vol dir que futures obres que es puguin fer dins d'ella no afectaran a estructures antigues, e inclús s'ha de tenir en compte que el nivell geològic natural està a un cota alta en molts punts de la casa i pati.

Al pati si que podem advertir la possibilitat per la qual el paviment s'estengui per tota la seva extensió; així que per futures obres dins al pati s'hauria de realitzar almenys, un seguiment de les obres.

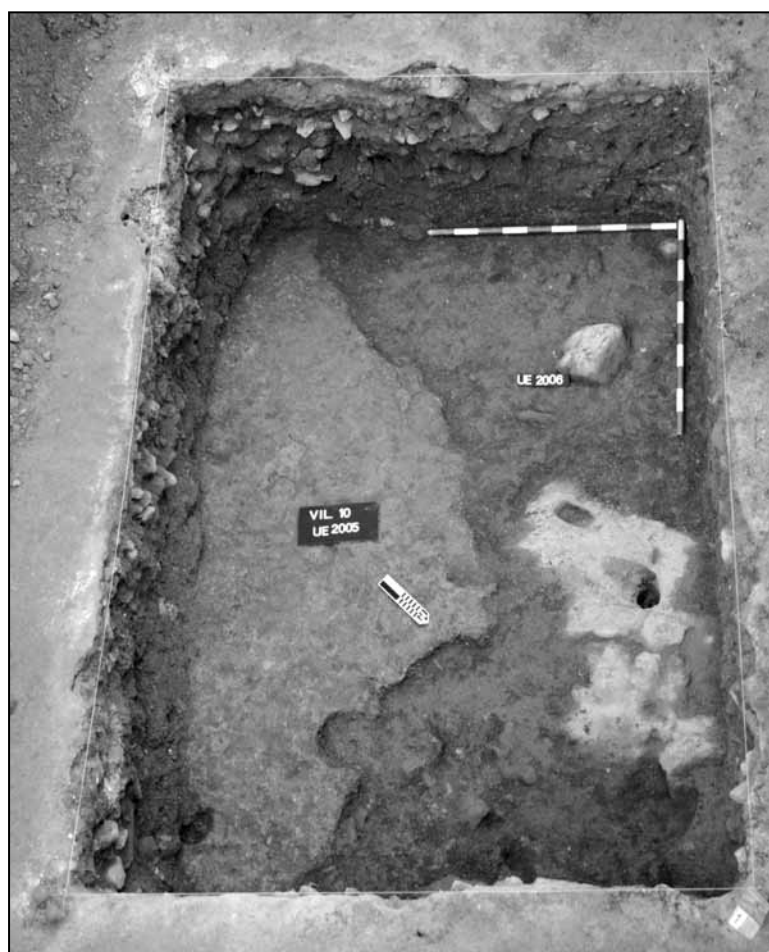

Foto 1. Pis d'ocupació.